

**Projev
spolkového prezidenta Joachima Gaucka
na obědě pořádaném
prezidentem České republiky,
panem Václavem Klausem,
ve středu 10. října 2012
v Praze**

Naše země jsou úzce spjaty. Je proto pro mě také velkým potěšením, že se dnes zde v srdci Prahy s vámi setkávám. Je to hezký začátek naší návštěvy.

Naše země jsou letos v jistém slova smyslu jubilanty: slavíme 20 let od podpisu československo-německé smlouvy o dobrém sousedství. A jubilanti, kteří se ohlížejí zpět, to možná znáte, rádi zdůrazňují „štěstí“, kterého se jim dostalo. Přitom to však není vždy pouze štěstí, když se něco podařilo; je to také, a naštěstí docela často, díky vlastnímu přičinění.

Tak je tomu i s úspěchy hnutí za občanská práva ve střední a východní Evropě: společně můžeme být vděční a také být hrdi na to, co se podařilo při rozvoji demokracie, při společenské obnově a uznání a prosazování principu právního státu. Abychom dospěli až tam, byly kdysi vytvořeny proklamace a programy, jako se toho kdysi odvážila Charta 77, s velkou odvahou a motivujícími vizemi budoucnosti. Je to tato opoziční tradice boje za svobodu, kterou středoevropské a východoevropské země přinášejí do našeho společného evropského projektu.

„Štěstí“ však v těchto dějinách samozřejmě také hrálo nezanedbatelnou roli. A rok 1989 patří jistě proto k rozhodujícím okamžikům: historik Fritz Stern jednou řekl, že to byl „nejšťastnější rok 20. století“. Během několika měsíců se tehdy otevřely zdánlivě nepřekonatelné hranice. Po desetiletí panující režimy útlaku musely konečně vyklidit pole.

A potom také šlo o klíče od bytu: občané NDR, kteří chtěli vycestovat, přitloukli v Lobkovickém paláci své klíče na jeden ze

stromů v zahradě velvyslanectví, protože již nevěřili v budoucnost v NDR. A o něco později pak odzvonily české klíče od bytu při demonstracích v listopadu 1989 konec komunismu ve vaší zemi.

To, že se vztahy mezi Němci a Čechy od té doby tak dobře vyvíjely, je skutečně štěstím. A lidé v našem věku, pane prezidente, pociťují toto štěstí obzvláště. Přece se vůbec nedalo očekávat, že budou mít politici a občané odvahu ke vzájemné vstřícnosti – přes hrůzy německé okupace a bolestné následky, které měla pro oba naše národy.

My Němci jsme si vědomi hlubokých ran, které okupace ve vaší zemi zanechala. Soucítíme s oběťmi. A vážíme si odvážných Čechů, kteří odporovali brutálnímu útlaku.

Když se dnes Češi spolu s dříve zde žijícími Němci a jejich dětmi a vnuky znovu pokoušejí odhalovat společné dědictví, pak je to skutečně velká radost. Evropskou sounáležitost můžeme také zažívat, když nově pohlédneme na staré časy, kdy nás dělily činy našich předků. Jsme přátelé, tak řekneme, když máme různý náhled na historické dění. Přátelé se také příležitostně dívají brýlemi toho druhého, protože chtějí pochopit, chtějí zůstat spolu.

Je jistě štěstí, že se můžeme angažovat pro Evropu, ještě více je to však odpovědnost. Vy, pane prezidente, jste ve svém projevu k úmrtí Václava Havla žádal, aby „odpovědnost“ nebyla prázdným pojmem, že ji musíme žít. Z celého srdce s vámi souhlasím. My Němci a Češi jsme s hodnotami sjednocené Evropy převzali odpovědnost, abychom tuto Evropu zabezpečili, ale také ji – trpělivě a rozhodně – dále rozvíjeli.

Je pravda, že dnes stojíme před vážnými hospodářskými a finančními problémy. Zde Evropa nefungovala tak, jak jsme to očekávali a považovali za nutné, aby Evropa mohla více a konkurenceschopněji využívat šance globálních trhů. Řešení našich problémů se podaří jen tehdy, pokud my všichni Evropané budeme jednat zodpovědně a postavíme se těmto úkolům. V evropském zájmu nám všem musí jít o to, abychom společný evropský řád brali vážně a závazně jej prosazovali.

V tomto smyslu vás prosím, dámy a pánové, abyste pozvedli číši a připili: na zdraví prezidenta Klause a jeho choti, na přátelství obou našich národů a na velké štěstí, jakým – přes veškeré těžkosti – je, být v této době Evropanem!